

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Диана Начева на тема: *СТИЛОВИ И МОТИВАЦИОННИ АСПЕКТИ НА УЧЕНОТО В КОНТЕКСТА НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ* за получаване на образователната и научната степен „доктор”

Дисертационната разработка на Д.Начева е сполучлив опит да се разкрият личностните измерения на *ученето*. Този ракурс към разглеждания конструкт, макар и приеман за съществен, е пренебрегван в изследователската практика, което определя актуалността на избрания подход.

Намерила пресечната точка между стил на учене, мотивация за постижение и академична мотивация, авторката ги поставя в центъра на комплексен теоретичен модел, който включва също демографски показатели и академичен успех. В основата на този модел е залегнала теорията за психологичния тип (Юнг, Майерс и Бригс), която е подходяща концептуална рамка за изучаване на релацията *личност – учене*, тъй като наред с когнитивните включва и некогнитивни компоненти като афекти, чувства, емоции, несъзнавани структури и мотивация и по този начин задава по-широк контекст, в който когнитивните процеси могат да бъдат разбрани и осмислени. Освен това тази теория отразява и стилите на учене. Теоретичният модел съдържа приносни моменти, тъй като синтезира, интегрира и разширява интерпретацията на елементи от водещи психологични теории в сферата на *ученето*, стилите и мотивационните характеристики на личността.

Изследването е проведено с помощта на подходящ инструментариум, като една от методиките е адаптирана за български условия от докторантката. Използван е адекватен математико-статистически апарат.

Получените резултати съдържат значими и интересни зависимости между изследваните променливи. В част от случаите те кореспондират с установени в изследователската практика тенденции, но съдържат и различни нюанси, които отразяват българската специфика. Такива са връзките между мотивационните променливи и стила на учене. Друга част от резултатите имат изцяло оригинален характер, тъй като достигат до нови изводи за взаимовръзката между психологичен тип и избор на специалност, както и за джендър различията в личностните ресурси за учене на българските студенти. Специално внимание заслужава извеждането на определени психологични профили в зависимост от изучаваната специалност и пола на

участниците в изследването, в които се съчетават стилите и мотивационните детерминанти на ученето. Приносен характер има и идентифицирането на личностни конфигурации, които характеризират студентите с високи показатели по мотивационните променливи и академичния успех.

От съществено значение е и практико-приложната стойност на разработката, която има пряко отношение към преформулиране на целите, съдържанието и технологията на висшето образование у нас в съответствие с индивидуалните потребности на младите хора и с развитието на техния потенциал за учене през целия живот.

Ще бъде полезно за бъдещото развитие на докторантката да насочи усилията си към по-систематизиран и концептуален анализ на научните факти.

По своя характер, структура и съдържание разработката на Диана Начева отговаря напълно на академичните стандарти, което ми дава основание да препоръчам на Научното жури да ѝ присъди образователната и научната степен „доктор” по педагогическа и възрастова психология (05.06.05).

22.07.11 г.

С о ф и я

доц.д-р Елиана Пенчева,

Институт за изследване на населението

и човека - БАН